

Opetushallitus OPH/335/2018

kirjaamo@oph.fi

Lausunto ympäristöalan ammattitutkinnon perusteiden luonnoksesta

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry edustaa ympäristöhuollon toimialalla toimivia yksityisiä yrityksiä, joiden henkilöstön koulutustarpeita ympäristöalan ammattitutkinto palvelee. Työnantajapuoli on hyvin huomioitu lausuntopyynnöissä, mikä edesauttaa työelämätarpeiden arviointia. Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja pyydämme kiinnittämään jatkovalmistelussa huomiota erityisesti seuraaviin asioihin.

Yleistä työelämlähtöisyydestä ja tutkinnosta

Ympäristöalan ammattitutkinto on näyttötutkinto, joka suoritetaan osoittamalla tutkinnon perusteissa edellytetty ammattitaito ensisijaisesti aidoissa työelämän tuotanto- ja palvelutilanteissa. Yritykset korostavat omassa toiminnassaan työntekijän kykyä huomioida turvallisuus ja ympäristö, hallita kalusto ja työmenetelmät sekä toteuttaa työ vaaraa aiheuttamatta. Yleisesti tutkinnon osat ovat työelämlähtöisiä ja tutkinnosta saaduista näytöistä katsotaan olevan käytännönläheistä hyötyä työskennellessä ympäristöhuollon, kierrätysliiketoiminnan ja vesihuollon operatiivisissa tehtävissä.

Tutkinnon valinnaisissa tutkinnon osissa on mukana kokonaisuuksia, jotka vaativat vähintään erikoisammattitutkintotasoista osaamista. Ehdotammekin poistettavaksi ympäristöalan tiedonhallinta- ja kirjanpítotehtävissä toimiminen sekä ympäristöhallinto- ja valvontatehtävissä toimiminen - kokonaisuudet. Nämä tulisi siirtää osaksi ympäristöalan erikoisammattitutkintoa.

Jätteiden ja vaarallisten aineiden kuljettamisen osaamisalan ehdotamme poistettavaksi ympäristöalan ammattitutkinnosta. Nähdäksemme turhaa päällekkäisyyttä eri ammattitutkintojen välillä tulisi välttää, ja ensisijaisesti opastaa opiskelijaa käyttämään mahdollisuutta ottaa osia toisesta tutkinnosta.

Huomioita tutkinnon osista

Ympäristöhuollon osaamisala koostuu kymmenestä eri tutkinnon osasta, joista opiskelija voi valita 1 tai 2 osaa. Pidämme hyvänä, että ammattitaitovaatimusten arviointiin on lisätty jätteiden tunnistamiseen, käsittelyyn ja keräykseen sekä jätehuollon perusperiaatteisiin ja turvallisuuteen liittyviä kriteereitä. Varjopuolena on, että arviointikriteereihin tulee runsaasti päällekkäisyyttä eri tutkinnon osien välillä.

Ehdotammekin ympäristöhuollon osaamisalan tutkinnon osiin seuraavia muutoksia, mikäli tutkintorakennetta päätetään tässä kohdin tarkentaa.

2.2. Kiinteistöjen jätehuollon suunnitteleminen ja 2.3. kiinteistöjen jätehuollon toteuttaminen ovat toisiaan lähellä olevia tutkinnon osia. Käytännössä näemme, että kiinteistöjen jätehuollosta voisi muodostaa yhden tutkinnon osan, jolloin tämän tyyppiseen toimintaan keskittyvät henkilöt pystyvät hoitamaan ja kehittämään kiinteistön jätehuoltokokonaisuutta hyvin eri tyyppisissä kiinteistöissä mukaan lukien kauppakeskukset tai sairaalat. Kokonaisuuteen tulisi lisätä oma kriteeri vaarallisten jätteiden turvallisen varastoinnin hallitsemisesta. Eri kriteerien painoarvo voisi vaihdella tehtävä- ja toimialakohtaisesti. Tämä muodostaisi Kiinteistöjen jätehuolto -tutkinnon osan.

2.4. Vaarallisten jätteiden jätehuollon toteuttaminen on iso kokonaisuus, joka osaamistasoltaan on jo teollisuuden vaarallisten jätteiden varaston ylläpitoa. Tähän perustuen kokonaisuutta voisi muokata teollisuutta ja laajamuotoista tuotantoa palvelevaksi tutkinnon osaksi, ja siten ammattitaitovaatimuksissa sekä ammattitaidon osoittamistavoissa tulisi tuoda esille teollisuuden jätehuoltoon kohdistuvat painotukset, ja poistaa kiinteistöön kohdistuvat maininnat. Vaarallisten jätteiden opastuksen, varastoinnin ja asianmukaiseen käsittelyyn toimittamiseen lisäksi ammattitaitovaatimukseen tulisi kuulua jätteiden ja sivutuotteiden hallintaan liittyvä seikat. Tämä muodostaisi Teollisuuden jätehuolto -tutkinnon osan.

2.6. Jätteenkäsittelyalueella toimiminen kohtaan tulisi sisällyttää osa kohdassa 2.4. vaarallisten jätteiden jätehuollon toteuttaminen kriteereistä. Tällöin tehtäväkohtaiset vaatimukset huomioiden tutkinnon osa palvelisi hyvin moninaisesti eri tyyppisiä jätteenkäsittelyalueita.

Vesihuollon osaamisalan tutkinnon osat ovat kokonaisuutena selkeät ja ottavat työelämän tarpeet kokonaisuutena hyvin huomioon.

Yksittäisiä huomioita

Haluamme tuoda esille muutamia yksityiskohtia koskien seuraavia ympäristöhuollon osaamisalan tutkinnon osia.

2.9 Korkeapainevesityössä toimiminen

Ammattitaidon osoittamisessa ei ole asetettu mitään minimitasoa lisälaitteiden käytölle. Tässä pitäisi olla selkeästi todettuna, mitä laitteita tulee vähintään osata käyttää, jotta ammattipätevyys voidaan todeta ja myöntää.

Turvallisuuden näkökulmasta myös ensiapuosaaminen, korkeapainepesuvammojen tunnistaminen ja toimiminen tapaturmatilanteessa tulisi ottaa jollain tasolla huomioon. Myös alueen rajaukset, letkulinjojen veto oikeasta ja turvallisesta paikasta, ergonomiset työasennot ja käytettävät voimat tulisi olla arviointikriteereissä.

2.10. Suurtehoimurointityössä toimiminen

Tutkinto koskee vain imurointityötä. Tutkinnon osassa tulisi olla mukana materiaalin siirto eli puhallus, joka on merkittävä osa imurilla tehtäviä töitä. Tässäkin edellä mainittujen turvallisuus- ja ensiapukriteereiden lisääminen olisi tarpeellista. Lisähuomioitavia ovat imuvammojen tunnistaminen ja toimiminen tapaturmatilanteessa.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP osallistuu mielellään tuleviin ympäristöalan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteiden valmisteluun työnantajan edustajana. On äärimmäisen tärkeää, että tutkintovaatimukset seuraavat jatkuvasti muuttuvan ympäristöhuoltoalan vaatimuksia.

Kunnioitavasti

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

Otto Lehtipuu